

JOANNA LEWICKA

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego

e-mail: lewicka.asia@gmail.com

Rozwój zawodowy bibliotekarzy dzięki uczestnictwu w programie Erasmus. Z doświadczeń własnych oraz pracowników Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego

ABSTRAKT: Artykuł opisuje największy europejski program wspierający międzynarodową wymianę akademicką z perspektywy rozwoju zawodowego bibliotekarzy naukowych. Opisano historię programu, a także przedstawiono jego realizację w Uniwersytecie Rzeszowskim. Scharakteryzowano wyjazdy w celach szkoleniowych pracowników Biblioteki UR do bibliotek europejskich, a także doświadczenia własne ze stażu w bibliotekach akademickich w Lecce i Peruggii.

SŁOWA KLUCZOWE: biblioteka, bibliotekarz, Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego, Erasmus, rozwój zawodowy, rozwój osobowy, staż zagraniczny.

Erasmus to największy europejski program wspierający od prawie 28 lat międzynarodową wymianę akademicką w celu poprawy jakości kształcenia wyższego, nawiązania współpracy naukowej oraz podniesienia kwalifikacji zawodowych, zwiększenie możliwości i umiejętności pracowników uczelni i studentów. To program, który wciąż ewoluuje a dzięki temu, że od 2007 roku uczestniczyć w nim mogą także pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi, z wyjazdów stażowych coraz liczniej korzystają również pracownicy bibliotek uniwersyteckich. Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego ma w tym procesie kształcenia także swój udział. Celem niniejszego artykułu jest z jednej strony ukazanie historii i rozwoju programu Erasmus oraz jego istotnego znaczenia dla rozwoju osobowego i zawodowego bibliotekarzy rzeszowskiej biblioteki uniwersyteckiej, z drugiej zaś – przedstawienie zasad funkcjonowania różnych bibliotek europejskich.

Historia i założenia programu Erasmus

Program Erasmus został powołany do życia 15 czerwca 1987 roku. W czasie, kiedy świat pogrążony był jeszcze w zimnej wojnie, Internet wykorzystywany był wyłącznie w wojsku, a o tanich liniach lotniczych nikt o zdrowych zmysłach nawet nie marzył, pierwszych 3244 Europejczyków odbyło część studiów w wybranym przez siebie państwie członkowskim Wspólnot Europejskich (Gala 25-lecia, 2012).

Erasmus to jeden z ważniejszych projektów Unii Europejskiej, mający na celu wspieranie mobilności studentów i pracowników akademickich oraz poprawę jakości kształcenia w szkolnictwie wyższym. Jego ważnym zadaniem jest integracja europejskiej wspólnoty akademickiej oraz budowa silnych, międzynarodowych więzi między stypendystami programu. To oni, być może, będą mieli w przyszłości szczególny wpływ na kształt i charakter stosunków łączących kraje Europy.

Nazwa programu nie bez przyczyny nawiązuje do imienia jednego z najważniejszych humanistów XV i XVI wieku, holenderskiego filologa, filozofa, literata, teologa i pedagoga, Erazma z Rotterdamu, który dostrzegał wielką potrzebę reform w dziedzinie edukacji i wychowania młodzieży. Sprzeciwiał się ówczesnej szkole, zwłaszcza surowemu traktowaniu uczniów przez nauczycieli. Nie podobały mu się zarówno treści jak i metody nauki szkolnej. Uważał, że nauka powinna kojarzyć się z radością i przyjemnością odkrywania „nowego”, nie zaś być przykrym obowiązkiem. Ponadto krytycznie odnosił się do różnych przywar społecznych, piętnując szczególnie przekupstwo, hipokryzję oraz liczne nadużycia duchownych. Wszechstronne wykształcenie oraz niezwykle postępowe idee ukształtowały studia, które Erazm, podobnie jak wielu innych przedstawicieli Renesansu, odbył studiując w różnych europejskich ośrodkach akademickich. Nietrudno więc zauważyć, iż założenia programowe programu Erasmus ewidentnie wpisują się w krąg założeń i idei tak gorliwie głoszonych już ponad 400 lat temu przez Erazma z Rotterdamu (Pisarze świata, 1995, s. 189).

Chociaż dzisiaj, po niemal 28 latach istnienia programu, korzyści wynikające z jego istnienia są tak wymowne i bezsprzeczne, proces powoływania go do życia nie należał do łatwych. Projekt programu Erasmus (*European Action Scheme for the Mobility of University Students* – Europejski program działań na rzecz mobilności studentów) zrodził się w oparciu o wcześniejsze doświadczenia pilotażowych projektów finansowego wspierania wymiany studentów przez ówczesną Wspólnotę Europejską w latach 1981-1986. Pomimo, iż większość najbardziej istotnych aspektów tworzonego projektu była na pewnym etapie już ustalona, nie doszło do przyjęcia planowanej ustawy podczas posiedzenia Rady Ministrów WE w listopadzie 1986 r. ze względu na brak ostatecznego porozumienia w sprawie proponowanego budżetu, w tym wysokości kwot przeznaczonych na stypendia. Wywołało to sporą burzę wśród licznych organizacji wspierających rozwój europejskiej edukacji, dzięki czemu ponownie rozpatrzono sporne kwestie planowanego projektu. Skutkiem nasilonych prac, po sprostaniu wszelkim wymogom i spełnieniu niezbędnych procedur, decyzją Rady Ministrów WE, program Erasmus ostatecznie został zatwierdzony 15 czerwca 1987 r.

Historię jego rozwoju można podzielić na 4 fazy (10 lat Erasmusa, 2008, s. 10-13). Pierwsza obejmuje lata 1987-1995. W tym czasie program wspiera współpracę międzyuczelnianą, ze szczególnym uwzględnieniem wymiany studentów i nauczycieli, ofertą stypendiów oraz przygotowaniem specjalnych programów studiów przy współudziale uczelni, uczestniczących w programie. Miało to na celu podniesienie jakości kształcenia oraz zacieśnienie współpracy między środowiskami akademickimi ówczesnych krajów członkowskich UE, były to: Niemcy, Francja, Włochy, Belgia, Holandia, Luksemburg, Dania, Irlandia, Wielka Brytania, Grecja, Hiszpania i Portugalia, w sumie 12 krajów. W latach 90-tych dołączyły do nich państwa obszaru EFTA i EOG, czyli Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu i Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Islandia, Lichtenstein i Norwegia).

Drugą fazę programu zamknęły lata 1995-2006, które dzielą się na: okres 1995-1999 i jest to czas funkcjonowania Erasmusa w ramach szerszego programu współpracy UE o nazwie „Sokrates I”, natomiast okres 2000-2006 przypada na działalność programu „Sokrates II”. W tej fazie program Erasmus kontynuuje swoją działalność i nadal wspiera

międzyuczelnianą współpracę związaną ze wspólnymi programami nauczania oraz mobilność studentów, jednak nie tylko. Teraz do wachlarza założeń dochodzi jeszcze jedno, potrzeba zwrócenia większej uwagi na wyjazdy nauczycieli, prowadzących zajęcia w różnych uczelniach europejskich jako sposób "europeizowania" studiów dla studentów, którzy z różnych względów nie mogą podjąć studiów zagranicznych. Rok akademicki 2003/2004 przynosi także istotną zmianę w kwestii warunków przynależności uczelni do programu. Mianowicie obowiązujący wcześniej kontrakt uczelniany został zastąpiony Kartą Uczelni Erasmusa, wystawianą przez Komisję Europejską po uprzednio złożonym wniosku przez uczelnię starającą się o udział w programie. Z jednej strony stała się ona swoistą "przepustką" dającą możliwość udziału w programie, a co za tym idzie ubiegania się o fundusze na określone działania, z drugiej obligowała do przestrzegania obowiązujących w programie zasad.

Trzecia faza programu "Uczenie się przez całe życie" (*The Lifelong Learning Programme*) przypadła na lata 2007-2013. Oprócz Erasmusa, w jego skład weszły takie projekty jak:

- Comenius, skierowany do osób i instytucji związanych z edukacją od poziomu przedszkola do poziomu szkoły średniej,
- Leonardo da Vinci, którego celem jest wspieranie i upowszechnianie mobilności europejskich pracowników oraz kształcenie i szkolenie zawodowe na poziomie innym niż szkolnictwo wyższe oraz
- Grundtvig, skierowany do instytucji zajmujących się szeroko pojętą edukacją osób dorosłych, nastawiony na ich niezawodowe szkolenia.

Głównym priorytetem programu Erasmus jest pomoc w budowaniu Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, dążenie do rozwoju gospodarczego poprzez wspieranie innowacyjności i rozwoju gospodarczego a co za tym idzie, tworzenie nowych miejsc pracy. Jak przeczytać można w jubileuszowej księdze poświęconej realizacji programu Erasmus w Polsce, te ogólne założenia zostały przełożone na następujące cele operacyjne:

- podniesienie jakości i zwiększenie mobilności studentów i nauczycieli oraz zwiększenie skali wielostronnej współpracy między uczelniami europejskimi;
- zwiększenie przejrzystości i kompatybilności tytułów i stopni nadawanych przez uczelnie;
- rozszerzenie i poprawa współpracy między uczelniami a przedsiębiorstwami;
- tworzenie i wymiana nowatorskich praktyk dydaktycznych oraz opracowanie innowacyjnych materiałów, usług i praktyk dydaktycznych opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych na potrzeby kształcenia przez całe życie (10-lat Erasmusa w Polsce, 2008, s. 13).

Z dniem 1 stycznia 2014 roku program Erasmus wszedł w kolejny etap swej działalności pod nazwą Erasmus+ i będzie funkcjonował do roku 2020, co zostało oficjalnie zatwierdzone przez Parlament Europejski i Radę Unii Europejskiej.

Wśród wymienionych wcześniej założeń, Erasmus+ przewiduje nowe zadania mające na celu m.in. wspieranie inicjatyw związanych ze sportem, zwalczaniem przemocy, dyskryminacji i dopingu. Jego celem jest finansowa pomoc organizacjom i instytucjom edukacyjnym, wspieranie młodzieży oraz inicjatyw sportowych w Europie. Program nadal ma również na względzie doskonalenie systemów edukacji, szeroko pojęty rozwój swych uczestników, a co za tym idzie zwiększenie możliwości ich przyszłego zatrudnienia.

W praktyce program Erasmus+ umożliwia zagraniczną mobilność, m.in. wyjazdy w celach edukacyjnych (np. podjęcie studiów, odbycie praktyki, szkoleń lub zaangażowanie się w wolontariat) uczniów, studentów, kadry edukacyjnej i pracowników młodzieżowych oraz wspiera budowę partnerstw pomiędzy uniwersytetami, szkołami wyższymi i średnimi, przedsiębiorstwami i organizacjami non-profit na rzecz wzmacniania innowacyjności i budowania wiedzy (O programie Erasmus+, 2014).

Ważną cechą programu jest zwrócenie uwagi na istotne znaczenie współdziałania różnych sektorów edukacyjnych i instytucji na różnym szczeblu i o różnym charakterze, którego nadrzędnym celem jest budowanie i umacnianie synergii pomiędzy sektorami edukacji a środowiskiem pracy. Co do planowanego budżetu twórcy programu mają nadzieję na bardziej wydajne finansowanie przedsięwzięć beneficjentów i łatwiejszy dostęp do funduszy edukacyjnych. Na stronie www programu przeczytać można: *Siedmioletni budżet programu wynosi 14.7 mld EUR, co stanowi 40% wzrost w stosunku do poprzedniej edycji programów unijnych w dziedzinie edukacji. Z możliwości programu będzie mogło skorzystać ponad 4 miliony młodych ludzi – studentów i dorosłych – zdobywając doświadczenie zawodowe, studiując szkoląc się lub odbywając wolontariat za granicą. Przewidziany budżet programu Erasmus+ na rok 2014 wyniesie 1,8 mld EUR, w tym 102 mln EUR zostało przeznaczonych na działanie programu w Polsce. Struktura programu Erasmus+ została uproszczona w stosunku do poprzedniej edycji programów i obejmuje trzy główne typy działań:*

Akcja 1: mobilność edukacyjna (wyjazdy w celach edukacyjnych),

Akcja 2: współpraca na rzecz innowacji i wymiany dobrych praktyk,

Akcja 3: wsparcie reform w obszarze edukacji,

oraz 2 rodzaje działań „specjalnych” zarządzanych centralnie: Jean Monnet i Sport

(O programie Erasmus+, 2014).

Realizacja programu Erasmus w Uniwersytecie Rzeszowskim

Początki Erasmus w Polsce sięgają 1990 roku, kiedy nasz kraj przystąpił do programu Tempus, wzorowanego na Erasmusie, jednakże skierowanego wyłącznie do krajów Europy Środkowo-Wschodniej jako pomoc i wsparcie dla reform szkolnictwa wyższego tej części Europy. Jednak w połowie lat 90-tych polskie środowisko akademickie coraz mocniej zaczęło odczuwać potrzebę zmiany i wzięcia udziału w programie Erasmus, już nie na zasadzie przyjmowanej pomocy, ale partnerskiej współpracy. Ta wyczekiwana zmiana nastąpiła w 1998 roku, kiedy to Polska przystąpiła do programu Sokrates w ramach Erasmus.

Jeśli chodzi o zarządzanie programem, w Polsce odpowiedzialne są za nie: obecne Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, sprawujące ogólny nadzór nad programem oraz Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE), pełniąca funkcję narodowej agencji zarówno całego programu „Uczenie się przez całe życie” jak i kilku innych projektów unijnych. Działaniu Fundacji partnerują: uczelniani oraz wydziałowi lub instytutowi koordynatorzy programu Erasmus, wspierani przez uczelniane jednostki administracyjne oraz biura współpracy z zagranicą. Na rzecz programu działa także ogólnoeuropejska organizacja Sieć Studentów Erasmusa – *Erasmus Student Network* (ESN), której praca jest nie do przecenienia. Posiada ona swój oddział także i w Polsce. Lokalne sekcje organizacji mieszczą się w poszczególnych uczelniach większych miast Polski. Służą one swoją pomocą, informując, udzielając wszelkich wskazówek i ułatwiając integrację zagranicznych studentów w polskich uczelniach. Rolą ESN jest także zbieranie i analiza opinii na temat udziału studentów w programie Erasmus. Ważną rolę odgrywają także niezależne stowarzyszenia, tworzone przez byłych stypendystów Erasmusa, którzy wspierają swoją wiedzą i zdobytym już doświadczeniem studentów zarówno wyjeżdżających jak i przyjeżdżających.

Początki Erasmusa na Uniwersytecie Rzeszowskim sięgają roku akademickiego 1996/1997, kiedy to ówczesna Wyższa Szkoła Pedagogiczna, podobnie jak znaczna część polskich uczelni przystąpiła do wspomnianego już programu Tempus. Umożliwił on rzeszowskim studentom wyjazdy na studia do zagranicznych uczelni. Projekt *The Rzeszów mobility Network* miał na celu szersze otwarcie się WSP na współpracę z zagranicznymi uczelniami, a jego głównym zadaniem było wypracowanie zasad organizowania i monitorowania wyjazdów studentów na studia zagraniczne (...). Od roku akademickiego 1999/2000 uczelnia uczestniczy w programie Erasmus-Socrates. Główną akcją realizowaną w tym programie są w dalszym ciągu wyjazdy studentów i nauczycieli akademickich. W roku 2003 Uniwersytet Rzeszowski otrzymał przyznaną przez Komisję Europejską Kartę Erasmusa na realizację Programu w latach 2003/2004-2006/2007 (Program SOCRATES/ERASMUS, 2007).

Na lata 2007-2013 przypada kolejny rozdział Erasmusa pod nazwą „Uczenie się przez całe życie” (*The Lifelong Learning Programme*). Od tego czasu wspierana jest także międzynarodowa współpraca oraz mobilność pracowników uczelni niebędących nauczycielami akademickimi. W związku z tym pracownicy Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego licznie i z entuzjazmem zaczęli korzystać z takiej formy wymiany doświadczeń oraz pozyskiwania wiedzy na temat życia, organizacji i funkcjonowania bibliotek europejskich.

Od 1 stycznia 2014 roku mobilność pracowników Uczelni wspiera Erasmus+. Na cały okres trwania programu Uniwersytet Rzeszowski otrzymał od Komisji Europejskiej Kartę Erasmusa dla Szkolnictwa Wyższego – ECHE (*Erasmus Charter for Higher Education*) uprawniającą Uczelnię do udziału w programie.

Staraniem pracowników Działu Współpracy z Zagranicą UR z każdym rokiem wzrasta liczba uczelni partnerskich Uniwersytetu Rzeszowskiego, przy równoczesnym włączeniu w wymianę studentów niemal wszystkich kierunków. Spowodowało to rozszerzenie oferty

dydaktycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego o zajęcia w języku angielskim, co stanowi niezbędny warunek udziału w programie oraz współpracy z uczelniami innych krajów europejskich a zarazem dodatkowy atut przyciągający do rzeszowskiej uczelni studentów spoza kraju.

Praktyki zagraniczne pracowników Biblioteki UR

W latach 2008-2015 pracownicy Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego korzystając z możliwości, jakie daje program Erasmus odwiedzili m.in. biblioteki włoskie, portugalskie, łotewskie, czeskie, duńskie, cypryjskie, francuskie, węgierskie, greckie i słowackie. Warto przytoczyć fragmenty relacji z wyjazdów stażowych, które opublikowane zostały m.in. w „Gazecie Uniwersyteckiej”:

Rok akademicki 2008/2009 jest pierwszym, w trakcie którego na staże zagraniczne w ramach programu Sokrates Erasmus wyjeżdżać mogą pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi. Taką szansę musieliśmy wykorzystać. Postanowiliśmy poznać biblioteki we Włoszech (Bogusław Dec i Robert Radomski) oraz w Portugalii (Barbara Drązek, Bożena Jaskowska i Dominik Ziobro). Wszyscy na co dzień pracujemy w Bibliotece Uniwersytetu Rzeszowskiego. Wystarczyła krótka wizyta w siedzibie Erasmusa, pozytywna opinia koordynatora, sporządzenie Work Programme, w którym nakreśliliśmy plan naszych zagranicznych staży oraz załatwienie pozostałych formalności. Można było zacząć się pakować i wyjeżdżać w poszukiwaniu nowych doświadczeń zawodowych (Jaskowska i Dec, 2009, s. 46).

Koledzy, którzy odwiedzili bibliotekę w Viterbo tak ją opisują:

Biblioteka uniwersytecka w Viterbo, w której odbywaliśmy staż, jest organizmem łączącym w sobie pięć niezależnych bibliotek – wszystkie wydziały posiadają bowiem swoje biblioteki, które finansują i nad którymi sprawują pieczę. Każda z bibliotek ma własnego dyrektora, pracowników zatrudnionych przez wydział, odrębne regulaminy, zasady korzystania z księgozbioru oraz baz elektronicznych. Łączna ilość zgromadzonych woluminów to ok. 145 tys. Studenci zapisani do biblioteki mogą wypożyczać książki na okres od dwóch tygodni do jednego miesiąca. Mogą również korzystać z bogatych zbiorów zgromadzonych na płytach CD oraz DVD, darmowych skanerów i kserografów. Bardzo bogata jest oferta dostępu do czasopism elektronicznych oraz elektronicznych baz danych (m.in. American Chemical Society, Elsevier Science, Emeroteca Virtuale, ScienceDirect, Kluwer Law International, Springer, Wiley-Blackwell). (...) W trakcie pobytu mieliśmy okazję zaznajomić się również z systemem szkolenia bibliotekarzy we Włoszech. Opiera się on na studiach będących odpowiednikiem polskiego kierunku „bibliotekoznawstwo i informacja naukowa”, jednak kierunek taki jest na zaledwie kilku włoskich uczelniach. Zdecydowana większość bibliotekarzy przechodzi jedynie jedno- lub dwumiesięczny kurs przygotowawczy. Taki obowiązek mają również studenci, którzy chętnie przyjmowani są do pracy w bibliotekach. Przynosi to obopólne korzyści – student „dorabia” sobie oraz zyskuje dodatkowy zawód, natomiast biblioteka nie musi martwić się o niedobór pracowników (...) Nasz pobyt we Włoszech to oczywiście nie tylko praca – popołudniami i w weekendy mogliśmy odwiedzić

wiele ciekawych miejsc, a nawet pozwolić sobie na krótki trekking w Apeninach (Jaskowska i Dec, 2009, s. 47).

Z kolei pani Dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego dr Bożena Jaskowska, która wraz z Barbarą Drążek i Dominikiem Ziobro gościła w jednej z portugalskich bibliotek, tak relacjonuje wspólny pobyt:

Przez trzy tygodnie naszym miejscem pracy w ramach programu Erasmus Staff Mobility była Biblioteka Centralna Politechniki w Porto. Gromadząc i udostępniając księgozbiór wspierający inżynierskie studia sprawuje ona także merytoryczny nadzór nad siedmioma bibliotekami szkół (tj. wydziałów) Politechniki. Jest również centrum nauki i informacji o całej uczelni. W Bibliotece dostępnych jest ponad 50 tys. zbiorów, z czego blisko 30 tys. do wypożyczenia. W 3-piętrowym i nowoczesnym budynku Biblioteki (w którym mieści się ona od 2000 r.) obowiązuje wolny dostęp do półek z księgozbiorem, dzięki czemu możliwy jest swobodny wybór książek oraz czasopism. Księgozbiór ułożony jest wg uniwersalnej klasyfikacji dziesiętnej, porządkującej zasoby wg dziedzin wiedzy. (...) W Centralnej Bibliotece Politechniki w Porto na użytkowników czekają ponadto dwie pracownie komputerowo-internetowe oraz pracownie audiowizualne do korzystania z dokumentów dźwiękowych oraz elektronicznych. Dużym udogodnieniem są również liczne, rozmieszczone na terenie całej uczelni e-kioski z dostępem do katalogu komputerowego oraz bogatych źródeł elektronicznych oraz bezprzewodowy Internet w każdym pomieszczeniu. (...) Cechą odróżniającą bibliotekę centralną w Porto od naszego codziennego miejsca pracy jest duża ilość źródeł elektronicznych, udostępnianych studentom i pracownikom uczelni. Najważniejszym e-źródłem w tym obszarze jest B-on – platforma integrująca najbardziej prestiżowe i wartościowe pod względem naukowym publikacje wydawnictw: Ebsco, Elsevier, IOP, Springer, Taylor & Francis, Web of Science (...) W 2007 r. z bazy tej – wg bibliotecznych statystyk skorzystało ponad 47,5 tys. użytkowników. Dla porównania w tym samym czasie wypożyczono 13 225 książek, co znacząco potwierdza powszechniejsze wykorzystanie źródeł elektronicznych w procesie dydaktycznym uczelni. (Jaskowska i Dec, 2009, s. 46).

Relację z podróży do Viterbo i Porto kończą słowa:

Dzięki Erasmusowi oraz otwartości naszego uniwersytetu na współpracę międzynarodową udało nam się zdobyć bezcenne doświadczenia zawodowe w bibliotekach włoskich i portugalskich a przy okazji poznać piękne zakątki Europy. Dziękujemy. Grazie i Obrigado (Jaskowska i Dec, 2009, s. 47).

Wiele ciekawych doświadczeń z wyjątkowej podróży do Rygi, miasta mało znanego przez Polaków, przywozły koleżanki: Marta Bobeł i Katarzyna Magryś, które na przełomie maja i czerwca 2010 r. gościły w Międzynarodowej Akademii Bałtyckiej i Centralnej Bibliotece BMA. Akademia Bałtycka jest niewielką, ale nowoczesną biblioteką. Obsługują ją zaledwie 4 osoby, które równocześnie gromadzą, opracowują i udostępniają zbiory biblioteki. W Bibliotece BMA pracują 3 czytelnie książek: Prawnicza, Ekonomiczna i Literatury Popularnej oraz Czytelnia Czasopism. W czytelniach tych mieści się także bogaty księgozbiór z zakresu psychologii, turystyki, sztuki i dekoracji wnętrz. Sercem i chlubą biblioteki jest Audiowizualna Sala „Rosyjski Świat”, ufundowana przez rząd rosyjski. Mieszczą się tutaj

najcenniejsze wydania książek rosyjskich z literatury pięknej i innych dziedzin nauk. To tutaj odbywają się ważne wydarzenia związane z życiem uczelni, liczne imprezy, prezentacje wydawnictw, spotkania z ciekawymi ludźmi i znanymi pisarzami. Szczególną uwagę koleżanek zwrócił fakt, że kiedy w dzisiejszych czasach na piedestale stanął komputer i elektroniczne środki przekazu, na Łotwie książka w dalszym ciągu jest przedmiotem prawdziwego szacunku a czytani i wykształceni ludzie cieszą się tam dużym poważaniem społeczeństwa. Zwiedzając również mniejsze, miejskie biblioteki zauważyły ponadto, że w każdej z nich wydzielono miejsce na koncerty, dyskusje o literaturze oraz spotkania autorskie. Jak opisują: *Staż w ramach Programu Erasmus okazał się wspaniałą i wyjątkową okazją do poznania kultury, folkloru i historii kraju, o którym my Polacy tak mało wiemy. Na zawsze zachowamy w pamięci wszystko to, co tam zobaczyliśmy, a głównie ludzi – otwartych, serdecznych i niezwykle życzliwych. Dzięki naszej opiekunce, pani dyrektor Oldze Zdebskiej, wróciliśmy bogatsze o wiedzę fachową nowe doświadczenia i wiarę w to, że na Łotwie zostawiłyśmy prawdziwych przyjaciół. Bardzo im dziękujemy*” (Bobel i Magryś, 2011, s. 47).

Rok 2010 okazał się dla Biblioteki UR niezwykle bogaty w wyjazdy stażowe. Po Rydze przyszedł czas na wizytę w bibliotece w czeskiej Opawie, duńskim Odense a następnie wyprawę na Cypr.

Opawę na miejsce swoich praktyk wybrały Agnieszka Litwa i Anna Buszta, które trafiły do biblioteki powstałej z połączenia bibliotek instytucjonalnych Uniwersytetu Śląskiego w Opawie oraz Biblioteki Wydziału Ekonomii i Biznesu w Karwinie. Mieszczący się tam księgozbiór odpowiada na potrzeby studentów oraz pracowników naukowych, związanych z takimi naukami jak: archeologia, historia, filologia czeska, niemiecka, angielska, bibliotekoznawstwo, muzealnictwo, pedagogika, politologia, prawo, marketing i ekonomia oraz fizyka i informatyka. Dużym uznaniem cieszy się Instytut Fotografii Twórczej, który chętnie wybierają także polscy studenci. Zasoby Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w 2010 r. to: ok. 170 tys. woluminów i 400 tytułów czasopism w Opawie oraz ok. 30 tys. woluminów i 150 tytułów czasopism w Karwinie. W obu placówkach pracownicy wykonują równolegle wszelkie prace; gromadzą, opracowują i udostępniają zbiory biblioteki we współpracy ze studentami. Bardzo pomocne i usprawniające pracę bibliotekarzy jest urządzenie umożliwiające samodzielne wypożyczenie książek przez użytkowników. Studentów obowiązuje 14-dniowy okres korzystania z pożyczonych materiałów i 3-miesięczny dla pracowników naukowych z możliwością prolongaty. Ciekawostką biblioteki są dwa księgozbiory niemieckojęzyczne i jeden rosyjskojęzyczny, zawierające głównie literaturę piękną, literaturę dla dzieci i młodzieży, książki z zakresu językoznawstwa i dydaktyki danego języka. W relacji opublikowanej w „Gazecie Uniwersyteckiej” przeczytać można: *Wszystkie księgozbiory są darami różnych instytucji kulturalnych, uczelni wyższych lub fundacji. Sponsorzy zapewniają również wyposażenie (regaly, kserokopiarki, sprzęt do odtwarzania płyt CD, DVD). Korzystać z nich mogą wszyscy chętni, także spoza uczelni. Biblioteki obcojęzyczne nie poprzestają jedynie na gromadzeniu i udostępnianiu książek i czasopism.*

Starają się również propagować wiedzę o języku i kulturze danego kraju, organizować spotkania z ciekawymi ludźmi (Buszta i Litwa, 2011, s. 45).

We wrześniu 2010 r. bibliotekę przy Syddansk Universitet w duńskim Odense, mieście Andersena, odwiedzili Alicja Bułdak i Bogusław Dec. Trafili do placówki o bogatym księgozborze zarówno tradycyjnym jak i elektronicznym, bardzo powszechnie stosowanym w bibliotekach skandynawskich. W ich zasobach mieści się 1,6 mln książek, 3100 zaprenumerowanych czasopism tradycyjnych oraz ok. 110 tys. e-booków, 480 baz danych z najróżniejszych dziedzin wiedzy a także ok. 50 tys. czasopism w formie cyfrowej (wg stanu na 2010 r.). Władze Syddansk Universitet Bibliotek nie tylko idą z duchem czasu, dbając o różnorodność źródeł elektronicznych, szczerą się również posiadaniem wczesnych druków ksylograficznych, pochodzących z XIV w. (Flora Danica), licznych starodruków i księgozbiorów tematycznych podarowanych przez znanych duńskich bibliofilów. Są one pod specjalną ochroną i mogą być udostępniane tylko w wyjątkowych przypadkach. To, czym odróżnia się biblioteka w Odense od poznanych dotąd bibliotek uczelnianych, to prowadzenie póki co mało powszechnych działań ułatwiających studentom i pracownikom codzienną pracę, m.in. możliwość korzystania z usług i zbiorów czytelni 24 godziny na dobę, przez 7 dni w tygodniu, działanie *Book to your door*, usługi która oferuje przesłanie zamówionych książek bezpośrednio pod wskazany adres zamieszkania, w sytuacji gdy ktoś nie może osobiście odebrać książek w wypożyczalni.

Doświadczenia zawodowe zdobyte podczas praktyki w Syddansk Universitet Bibliotek uzupełniliśmy wycieczkami po Danii. Odwiedziliśmy spokojne i senne miasteczka rybackie (Kerteminde, Nyborg), tętniącą życiem stolicę, okoliczne fiordy i jeziora a nawet weszliśmy na najwyższy „szczyt” Fonii, mierzący 131 m.n.p.m. Frobjerg Bavnehoj (Bułdak i Dec, 2011, s. 30) – wspominają ponadto bibliotekarze na łamach „Gazety Uniwersyteckiej”.

Z kolei do biblioteki przy Uniwersytecie Cypryjskim na dwutygodniowy staż w ramach Erasmus Staff Mobility wybrały się Barbara Drązek i Bożena Jaskowska. Uczelnia powstała stosunkowo niedawno, bo w 1989 r. jednak posiada spory księgozbiór odpowiadający dziedzinowo 6 kierunkom studiów, z których się składa. Zawiera 267 tys. książek (stan na 2010 r.), których rocznie przybywa o ok. 12 tys. nowych tytułów. Równocześnie dba, by mieć w posiadaniu jak najwięcej ważnych i różnorodnych źródeł elektronicznych. *Dostępnych w sieci uniwersyteckiej jest 30 tys. tytułów e-booków i 157 baz danych z konsorcjum Healink i 26 baz danych z konsorcjum ULTRANET, co daje możliwość skorzystania z ponad 30 tysięcy tytułów czasopism elektronicznych. Czytelnia główna wraz z wypożyczalnią działają na zasadzie wolnego dostępu do półek. Ciekawym rozwiązaniem jest możliwość wypożyczenia niektórych książek na tzw. „nockę”. Zwrot musi nastąpić kolejnego dnia do godz. 9. (...) W bibliotece pracuje 49 osób, z czego jedna zajmuje się tylko i wyłącznie human resources (zarządzaniem zasobami ludzkimi) i jedna zarządzaniem jakością. Wypożyczalnia posiada maszynę do samodzielnych wypożyczeń, co ułatwia obsługę czytelników, odciążając jednocześnie pracowników działu. (...) Biblioteka University of Cyprus wdrożyła trzeci, najwyższy poziom systemu zarządzania jakością EFQM i dzięki temu zdobyła, jako pierwsza wśród bibliotek cypryjskich i greckich Europejską Nagrodę Jakości. Model Doskonałości EFQM*

(The EFQM Excellence Model), to wzór opierający się na kilku zasadach, takich jak: zorientowanie na klienta, innowacja i doskonalenie, rozwój i zaangażowanie pracowników, orientacja na cele i wyniki. (Drażek i Jaskowska, 2011, s. 28).

Wśród kilkunastu osób, które zdecydowały się skorzystać z możliwości wymiany doświadczeń zawodowych za sprawą programu Erasmus znalazły się także: Elżbieta Miezin, Marzena Marszałek-Świeca i Elżbieta Mazur, które na miejsce swojego stażu wybrały bibliotekę Uniwersytetu w Montpellier we Francji, gdzie przebywały w dniach 6-17 czerwca 2011 r. Początki tej uczelni sięgają 1289 roku. To tutaj znajduje się najstarszy Wydział Medyczny we Francji. Do grona znamienitych absolwentów Uniwersytetu należy m.in. Nostradamus. Obecna struktura uniwersytetu ukształtowała się w 1970 r., kiedy uczelnię podzielono na trzy uniwersytety: Université Montpellier I, II, i III, każdy związany z przypisanymi sobie kierunkami studiów. Panie z Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego zostały zaproszone do Biblioteki Humanistycznej przy Université Paul Valéry Montpellier III, gdzie studiuje się nauki społeczne, języki obce i sztukę. Biblioteka pracuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.30-19.30, natomiast podczas weekendów jest zamknięta.

O stażu w bibliotece w Montpellier, bibliotekarki piszą w następujący sposób: *W całej bibliotece obowiązuje wolny dostęp do półek, jest tylko jedna bramka przy wyjściu z biblioteki. Na parterze znajduje się punkt informacyjny, wypożyczalnia, czytelnia, sala do szkoleń, na piętrze biura dyrekcji, oddział gromadzenia, sale do pracy indywidualnej i w grupach. Z biblioteki mogą korzystać osoby zarejestrowane, posiadające kartę biblioteczną lub legitymację studencką. Ponadto biblioteka prowadzi szkolenia zarówno dla studentów I roku, jak i dla doktorantów. Odbywa się to w salach wyposażonych w komputery i sprzęt audiowizualny. W holu jest kilkanaście stanowisk komputerowych, gdzie można przeglądać katalogi oraz elektroniczne bazy danych dostępne w bibliotece, jednak na tych komputerach nie ma wolnego dostępu do Internetu. Bezprzewodowy dostęp do Internetu jest natomiast na terenie całej biblioteki. (...) Oprócz głównej biblioteki, w kampusie Uniwersytetu Paul Valéry Montpellier III znajduje się kilka mniejszych bibliotek pedagogicznych, z których zwiedziłyśmy m.in. Bibliotekę Archeologii i bibliotekę z bogatą kolekcją dzieł Szekspira (Mazur, 2011, s. 59). Panie będąc pod szczególnym wrażeniem po wizycie w Bibliotece Prawa Nauk Politycznych Ekonomii i Zarządzania tak relacjonują: *Jest to nowoczesny, czteropiętrowy duży budynek, bardzo jasny i przestronny. Biblioteka została otwarta w 2000 roku, posiada 140 000 książek, z czego 70 000 jest w wolnym dostępie, prenumeruje 600 tytułów czasopism, 4 000 książek w formie elektronicznej oraz liczne bazy danych. Dla czytelników ma 1200 miejsc, 38 kabin do indywidualnej pracy, 9 sal do pracy w grupach (...) Ciekawostką jest posiadanie elektronicznej wrzutni książek na zewnątrz biblioteki (Mazur, 2011, s. 59). Koleżanki podkreślają, że wszędzie były przyjęte bardzo ciepło i serdecznie. Chętnie odpowiadano na ich pytania, ale i żywo interesowano się rzeszowską uczelnią i biblioteką. Poza czysto zawodowymi doświadczeniami, zebranymi w różnych bibliotekach, koleżankom udało się także poznać samo Montpellier i jego okolice. W Avignon zwiedziły monumentalny pałac papieski i spacerowały po słynnym moście. W Arles podziwiały średniowieczną starówkę i amfiteatr wybudowany na wzór rzymskiego Koloseum. Będąc**

w niedalekiej odległości od morza, wolny czas wykorzystywały również na zwiedzenie okolicznych kurortów.

Trudno przecenić znaczenie licznych praktyk zagranicznych, w których uczestniczyli do tej pory pracownicy Biblioteki UR. Możliwość odbycia dwutygodniowego stażu w zagranicznej bibliotece uczelnianej stała się dodatkowym impulsem do wzmożonej pracy, mającej na celu odpowiednie przygotowanie do takiego wyjazdu, by doskonalić swoje umiejętności językowe oraz dla szeroko pojętego rozwoju zawodowego i osobowego. Możliwość przyjrzenia się i zetknięcia z inną organizacją pracy pozwala na zdobycie bezcennej wiedzy i otworzenie się na coś nowego, a w następstwie także i na zmiany, usprawniające i doskonalące umiejętności, które się już posiada. Wprawdzie trudno jest porównać ogrom doświadczeń zebranych w ciągu całego roku przez stypendystów studiujących w europejskich uczelniach z dwutygodniowymi praktykami odbywanymi przez pracowników uczelni, niemniej dobrze zaplanowany pobyt pozwala na zdobycie wszechstronnej i cennej wiedzy na temat zarówno goszczącej biblioteki jak i kraju, regionu i miasta, które wybrano na swój staż. Wszystkie zebrane podczas stażu informacje służą do przygotowania prezentacji dla pozostałych pracowników Biblioteki UR, podczas której uczestnicy stażu dzielą się z wszystkimi zdobytymi doświadczeniami, opowiadają, co ciekawego zobaczyli, czego się dowiedzieli i nauczyli. Takie spotkanie jest doskonałą okazją dla tych, którzy z różnych powodów nie mieli możliwości skorzystania z podobnych praktyk, by dowiedzieć się czegoś nowego i być może powziąć postanowienie o własnym wyjeździe na staż. Ponadto z każdego wyjazdu zostaje napisana relacja, publikowana w „Gazecie Uniwersyteckiej” lub „Podkarpackich Studiach Bibliotecznych”.

Podsumowując dotychczasowe wyjazdy pracowników Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego: w praktykach zagranicznych w latach 2008-2015 wzięło udział 18 osób, w tym kilkoro wyjeżdżało 2 i 3-krotnie. Wszystkich wyjazdów było do tej pory 12 i każdy z nich trwał 2 tygodnie, tylko jeden (do Porto) trwał 3 tygodnie. W dniach 9-13 lutego 2015 roku 2 kolejni bibliotekarze, Paweł Chlebica i Paweł Bednarski uczestniczyli w tygodniowym stażu w słowackim mieście Nitra.

W każdym z dotychczasowych staży brało udział po 2 osoby, tylko w dwóch przypadkach w wyjeździe uczestniczyły 3 osoby. Do tej pory pracownicy Biblioteki UR odwiedzili biblioteki: w Portugalii, Hiszpanii, we Włoszech, na Łotwie, w Czechach, Danii, na Cyprze, we Francji, na Węgrzech, w Grecji oraz Słowacji.

Imię i nazwisko	Stopień zawodowy	Rok wyjazdu	Miejsce wyjazdu
Bogusław Dec Robert Radomski	St. Bibliotekarz Bibliotekarz	2008	Viterbo – Włochy
dr Bożena Jaskowska Barbara Drązek Dominik Ziobro	Adiunkt Biblioteczny St. Bibliotekarz St. Bibliotekarz	2008	Porto – Portugalia
Ewelina Bytnar	St. Bibliotekarz	2009	Sewilla –

Jolanta Biłyk	Kustosz		Hiszpania
Joanna Lewicka	Bibliotekarz	2009	Lecce – Włochy
Alicja Bułdak	Kustosz		
Marta Bobeł	Kustosz	2010	Ryga – Łotwa
Katarzyna Magryś	Kustosz		
Agnieszka Litwa	St. Bibliotekarz	2010	Opawa – Czechy
Anna Buszta	Bibliotekarz		
Bogusław Dec	St. Bibliotekarz	2010	Odense – Dania
Alicja Bułdak	Kustosz		
dr Bożena Jaskowska	Adiunkt biblioteczny	2010	Nikozja – Cypr
Barbara Drązek	St. Bibliotekarz		
Elżbieta Miezin	St. Bibliotekarz	2011	Montpellier – Francja
Marzena Marszałek-Świeca	Kustosz		
Elżbieta Mazur	Kustosz		
Bogusław Dec	St. Bibliotekarz	2012	Miskolc – Węgry
Alicja Bułdak	Kustosz		
Joanna Lewicka	Bibliotekarz	2012	Perugia – Włochy
Sylwia Majdosz	Bibliotekarz		
Kinga Pomes	Kustosz dypl.	2014	Ioannina – Grecja
Sylwia Majdosz	St. Bibliotekarz		
Paweł Chlebica	Kustosz	2015	Nitra – Słowacja
Paweł Bednarski	St. Bibliotekarz		

Tabela 1. Wykaz bibliotekarzy Uniwersytetu Rzeszowskiego, którzy w latach 2008-2015 odbyli praktyki w ramach programu Erasmus. Źródło: Oprac. własne, 2015

Wymienione powyżej osoby pełnią swoje obowiązki w różnych działach w obrębie struktury Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego, takich jak: Czytelnia Humanistyczna, Informacja Naukowa, Wypożyczalnia, Czytelnia Wydziału Prawa i Administracji, Oddział Gromadzenia i Uzupełniania Druków Zwartych wraz z Oddziałem Zarządzania Systemami Informatycznymi, Sekretariatem oraz samą Panią Dyrektorką dr Bożeną Jaskowską.

Z doświadczeń własnych – praktyka w Bibliotece w Lecce i Perugii

Przygotowania do pierwszych wyjazdów stażowych w ramach programu Erasmus do Viterbo i Porto oraz fascynujące relacje kolegów i koleżanek z odbytych tam praktyk zaowocowały podjęciem przeze mnie decyzji o własnym wyjeździe na staż. Na przełomie czerwca i lipca 2009 roku odbyłam dwutygodniowe praktyki we włoskiej bibliotece uniwersyteckiej w Lecce. Towarzyszyła mi koleżanka, pracownica Informacji Naukowej, Alicja Bułdak. Lecce to stare i niezwykle miasto, uznawane za jedno z najpiękniejszych w południowych Włoszech. Miałyśmy tam okazję zetknąć się z bogatą architekturą baroku, dominującą w zdobieniach kościołów (m.in. bazylika Santa Croce, XVII w.), oraz świetnie zachowanymi pamiątkami okresu Cesarstwa Rzymskiego na czele z Forum Romanum –

rymskim amfiteatrem z przełomu I i II w. n.e., miejscem rozgrywanych dawniej zawodów oraz walk, gdzie ówcześni mieszkańcy gromadzili się podczas świąt i uroczystości. Obecnie w tej wyjątkowej scenerii odbywają się przedstawienia teatralne, koncerty, czy pokazy mody. Podziwialiśmy także i inne liczne zabytki, klucząc wśród wąskich uliczek Centro Storico (Starego Miasta), wypełnionych aromatem espresso i pasticciotto, słodkiego miejscowego specjału. Lecce położone jest na czubku „włoskiego obcasa”, zaledwie kilkanaście kilometrów od Morza Adriatyckiego, stanowiąc stolicę i centrum kulturalne regionu Apulia. Lecce to również siedziba uniwersytetu oraz nowoczesnej biblioteki, w której miałyśmy przyjemność gościć. Dzięki temu wyjazdowi mogłyśmy bezpośrednio zapoznać się z jej organizacją i funkcjonowaniem. Po powrocie do Polski w relacji ze stażu w Lecce zamieszczonej w „Gazecie Uniwersyteckiej” w ten sposób opisuję włoską bibliotekę: *Biblioteca Interfacoltà Studium 2000 razem z 24 bibliotekami wydziałowymi tworzy system bibliotek przy Università degli Studi di Lecce. Powstała ona w 1955 r. wraz z uniwersytetem [w 2000 r. przeniesiona do nowego budynku]. Biblioteka mieści ogółem ok. 1 mln. woluminów, 600 tytułów czasopism krajowych i zagranicznych, szczyjąc się również cenną kolekcją inkunabułów, rękopisów i korespondencji. Nowoczesny system biblioteczny umożliwia dostęp do zasobów elektronicznych, takich jak e-czasopisma, e-booki, słowniki, bazy danych i mapy cyfrowe. Z biblioteki mogą korzystać pracownicy dydaktyczni, naukowcy oraz studenci posiadający elektroniczną kartę czytelnika. Przy jej pomocy użytkownicy wchodzi do biblioteki, wypożyczają oraz zwracają książki a także wykonują kserokopie (...). Okres wypożyczeń jest jednakowy dla wszystkich użytkowników i obejmuje tylko 20 dni* (Lewicka, 2010, s. 20).

W bibliotece obowiązuje wolny dostęp do półek i wszystkich mieszczących się dokumentów. Czytelnicy mają do dyspozycji kilkadziesiąt miejsc siedzących oraz 12 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu i katalogu on-line, który można przeszukiwać także pracując na własnym laptopie. Katalog biblioteczny działa w oparciu o automatyczny system Millennium. Został on uruchomiony w 2001 r., zastępując dotychczasowy TinLib, który działał od chwili rozpoczęcia komputeryzacji bibliotek uniwersytetu (1992 r.). Opac Millennium pozwala użytkownikowi w prosty sposób uzyskać żądane informacje, umożliwia dostęp do innych katalogów, baz danych i innych elektronicznych zasobów i usług związanych z działalnością w zakresie badań i edukacji. W zależności od potrzeb, znalezione dokumenty wykorzystuje się na miejscu lub, jeśli jest taka możliwość, wypożycza do domu. Służył temu specjalny terminal, przez który użytkownicy mogli samodzielnie czytywać swoją kartę elektroniczną, a następnie kod książki, by móc ją udostępnić i wypożyczyć. Podobny terminal nie funkcjonuje w Bibliotece UR, więc wzbudził nasze duże zainteresowanie. Jeśli chodzi o czas pracy, biblioteki wydziałowe, których siedziby rozmieszczone są w różnych częściach miasta, pracują od poniedziałku do piątku w godz. 8.30-13.30 i 15.00-18.00. Tutaj zamawianie książek nadal odbywa się tradycyjnie, na dezyderatach. Natomiast Interfacoltà (tj. biblioteka główna) otwarta jest od poniedziałku do piątku w godz. 8.30-21.30, a w soboty od 8.30-13.30. Wszystkich tych informacji udzieliła nam pani dyrektor Biblioteca Interfacoltà dott.ssa Giovanna Bascia, opowiadając o pracy swojej biblioteki oraz historii jej powstania.

Równocześnie ciekawiło ją funkcjonowanie naszej biblioteki w Rzeszowie. Chcąc przybliżyć jej działalność posłużyliśmy się przygotowanym w języku włoskim folderem informującym o pracy i organizacji Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz prezentacją multimedialną, ukazującą życie naszej biblioteki uniwersyteckiej (Noc BUR, promocje książek, wystawy) również nowoczesnej i bogatej w zasoby. Bogaty księgozbiór oraz zdjęcia nowoczesnych wnętrz wywołały bardzo pozytywne wrażenia. Druga część naszego stażu odbywała się w jednej z bibliotek wydziałowych, była to Biblioteka Nauk społecznych i Komunikacji, gdzie bardzo serdecznie przyjęła nas dott.ssa Donatella Grasso, pani dyrektor tejże placówki. Był to dla nas owocny czas, spędzony na rozmowach dotyczących pracy naszych obu bibliotek, polskiej i włoskiej, podczas zwiedzania kolejnych działów biblioteki, zaznajamiania się z jej bogatym księgozbiorem i jej codzienną działalnością. Nasze rozmowy nie ograniczały się jednak wyłącznie do spraw zawodowych, pani Grasso i pozostali pracownicy dopytywali się nas o życie w Polsce, nasze zwyczaje, formy spędzania wolnego czasu, zarobki, wysokość rachunków, problemy związane z pracą, itp. Także i my miałyśmy możliwość poszerzenia naszej wiedzy na temat życia we Włoszech, zarówno dzięki rozmowom z poznanymi osobami jak i naszym obserwacjom. Wszak Erasmus służy nowym kontaktom, zawieraniu ciekawych znajomości wymianie oraz poszerzaniu wiedzy na temat życia zawodowego i obyczajowego.

Długie i gorące popołudnia zostały przez nas wykorzystane na zwiedzanie miasta, zapoznanie się z jego bogatą historią (wycieczka do Museo Archeologico) oraz licznymi, wspaniałymi zabytkami. Poza tym miałyśmy ogromną przyjemność z odkrywania włoskich smaków i miejscowych specjałów, którymi delektowałyśmy się w gwarnych trattoriach i uroczych kawiarenkach, chłonąc ich niepowtarzalną atmosferę. Chcąc jak najlepiej wykorzystać pobyt w Lecce, starałyśmy się tak organizować swój czas, by z jednej strony jak najwięcej dowiedzieć się na temat pracy goszczącej nas biblioteki i w pełni zrealizować zaplanowany Work Programme, z drugiej pragnęłyśmy wykorzystać doskonałą okazję do poznania codziennego życia Włochów, ich zwyczajów, bogatej kultury i pięknego języka. W czasie dwóch wolnych weekendów zwiedziłyśmy piękne okolice Lecce, ciesząc się bliskością morza oraz będąc pod wrażeniem starych gajów oliwnych i egzotycznej, miejscowej przyrody. Uczestniczyłyśmy w wernisażu włoskiej sztuki nowoczesnej, brałyśmy udział w hucznych obchodach święta Piotra i Pawła w Maglie oraz w corocznej Białej Nocy (*La Notte Bianca*) w Lecce. W tym czasie miasto przez całą noc rozbrzmiewa w rytmie jazzu, rocka, muzyki klasycznej oraz regionalnej muzyki salentyńskiej. My mamy swojego „krakowiaka”, a w Salento tańczy się taniec „pizzica”. Podczas Białej Nocy wszystkie imprezy, koncerty, wystawy, pokazy mody odbywały się na wolnym powietrzu. Udział w tej imprezie był dla nas niesamowitym doświadczeniem, pokazał nam bowiem jak Włosi potrafią się wspaniale bawić bez alkoholu i mało przyjemnych incydentów, za to w gronie dzieci, rodziców, dziadków i oczywiście przyjaciół. Podczas całego pobytu w Lecce odebrałyśmy wiele miłych gestów wyrażających serdeczność, gościnność oraz chęć niesienia bezinteresownej pomocy zarówno w bibliotece jak i w różnych codziennych sytuacjach, co wspaniale świadczy o ludziach południowych Włoch, o których mieszkańcy północnej Italii często wyrażają się dość lekceważąco.

Podsumowując zarówno nasz biblioteczny staż jak i sam pobyt w Lecce, pragnę przytoczyć raz jeszcze swoją wypowiedź z „Gazety Uniwersyteckiej”:

Wymiana informacji, jaką dają zagraniczne praktyki jest niezwykle cenna, pozwala wiele się dowiedzieć i nauczyć, wpływa motywująco i inspirująco, a także pozwala na obalenie różnych stereotypów, ciążących na wszystkich narodach. Wspomnienia z podróży do Lecce z pewnością na długo, jeśli nie na zawsze pozostaną w naszej pamięci. Dzięki niej miałyśmy szansę zapoznania się z systemem pracy włoskiej biblioteki uniwersyteckiej oraz mogliśmy przeżyć niepowtarzalną przygodę z językiem włoskim, włoską obyczajowością, kuchnią i kulturą. A wszystko to dzięki ludziom, z którymi się zetknęłyśmy i którzy okazali się dla nas bardzo serdeczni, gościnni i otwarci. To za ich sprawą z dala od domu i ojczystego języka nie czułyśmy się tam obco, a wręcz przeciwnie, wciąż żywa wśród Włochów pamięć Papieża Polaka powodowała, że czułyśmy się tam niemal jak u siebie (Lewicka, 2010, s. 21).

Udział w programie Erasmus w 2009 r. i wyjazd na staż do biblioteki w Lecce okazał się niezwykle trafną i korzystną dla osobowego i zawodowego rozwoju decyzją. Trzy lata później, dzięki przychylności Dyrekcji, zaowocowała ona kolejnym wyjazdem do innej włoskiej biblioteki uniwersyteckiej, tym razem w Perugii. Doświadczenia, jakie wraz z koleżanką Sylwią Majdosz zebrałyśmy w tamtejszej Bibliotece Humanistycznej, działającej przy Università degli Studi di Perugia okazały się również znaczące. Początki tamtejszej uczelni sięgają 1308 roku, kiedy papież Klemens V wydał Bullę stanowiącą o przekształceniu Szkoły Prawniczej w Uniwersytet. Obecnie jest on instytucją szkolnictwa wyższego, wyposażoną w nowoczesny kampus, a głównym celem uczelni jest oferowanie zróżnicowanych, o najwyższym poziomie programów studiów a także prowadzenie badań naukowych i wszechstronny rozwój nauki. Goszcząca nas Biblioteka Humanistyczna jest jedną z dwunastu, wchodzącą w skład Centro Servizi Bibliotecari (Centrum Usług Bibliotecznych). Stanowi ono prawdziwe „serce” uczelni, miejsce spotkań i pracy studentów oraz ich nauczycieli, niezbędne źródło informacji, a ze względu na bogatą ofertę zbiorów drukowanych i elektronicznych oraz nowoczesne zaplecze komputerowe i multimedialne to uczelniane centrum naukowo-badawcze. Użytkownicy korzystają tutaj z bogatej oferty zbiorów w wersji elektronicznej i drukowanej, mając zapewniony w większości sal wolny dostęp do półek, korzystając z licznych stanowisk komputerowych rozmieszczonych w czytelnich, salach multimedialnych oraz salach przeznaczonych do pracy indywidualnej lub grupowej.

Działalność biblioteki centralnej obrazują następujące liczby i statystyki (stan w roku 2012): 19 punktów obsługi, 93 komputery, 614 081 woluminów książek nowożytnych, 10 684 książek „antycznych” z okresu 1450-1830, 6852 nowości książkowe w ciągu roku, 2377 czasopism, 8978 czasopism elektronicznych, 47 baz danych (28 0418 odwiedzin w ciągu roku), 48 570 wypożyczeń, 1198 wypożyczeń międzybibliotecznych, 76 godzin przeprowadzonych szkoleń użytkowników.

Nasza uwaga została skupiona na działalności Biblioteki Humanistycznej. Było to główne miejsce naszych praktyk, spotkań i rozmów z włoskimi koleżankami, pracownicami Biblioteca Umanistica. W jej strukturę wchodzi wypożyczalnia z sekcją informacji naukowej,

czytelnia języków starożytnych, nowożytnych, czytelnia nauk filozoficznych, nauk historycznych, czytelnia muzyczna i archeologiczna. Zbiory księżnicy to wielowiekowe dziedzictwo kulturowe Włoch, liczne dary, spuścizna literacka i naukowa wielu pisarzy i badaczy, których wartości nie da się przecenić. Biblioteka (wg stanu na 2012 rok) posiada 128 000 woluminów, 2250 tytułów czasopism archiwalnych oraz 304 tytuły aktualnych. Posiada 200 miejsc dla użytkowników w czytelniach i salach konsultacyjnych oraz 20 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu do przeszukiwania źródeł elektronicznych oraz katalogu bibliotecznego Aleph 500, który jest wspólny dla wszystkich bibliotek Uniwersytetu. Catalogo Generale dell'Università umożliwia przeszukiwanie Katalogu Video, Katalogu Zasobów Elektronicznych oraz pozwala w łatwy sposób połączyć się także z katalogami zewnętrznymi, takimi jak: Narodowy Katalog Usług Bibliotecznych, MAI MetaOpac Azalai Italiano oraz z 35 katalogami najważniejszych bibliotek włoskich. Ponadto użytkownicy mogą komentować on-line i wyrażać swoje opinie na temat funkcjonowania katalogu oraz usług bibliotecznych.

W obrębie Biblioteki Humanistycznej mieści się bardzo cenny dział zbiorów specjalnych, obejmujący lata od 1450 do 1830 r. Zawiera m.in. ręcznie wykonane książki (27 inkunabułów), pierwsze drukowane publikacje pochodzące z XV wieku, ok. 9300 prestiżowych dzieł, a także materiały niebędące książkami, jak fotografie, cenne dokumenty archiwalne, dzieła sztuki, zbiory naukowe będące szczególnie ważne dla instytucji, która je przechowuje.

Istotną cechą różnicującą Bibliotekę w Perugii od uniwersyteckiej biblioteki w Rzeszowie jest fakt, że tamtejsze zbiory oraz usługi biblioteczne dostępne są również dla osób spoza środowiska akademickiego. Jedynym warunkiem jest uiszczenie rocznej opłaty w wysokości 40 euro i wyrobienie karty elektronicznej. Pracownicy uczelni i studenci wyrabiają natomiast wyłącznie kartę biblioteczną. Biblioteka oferuje swe usługi od poniedziałku do piątku, w godz. 8.30-22.00, w sierpniu godziny pracy skrócone są do godziny 14.00. Regulamin wypożyczeni przewiduje możliwość wypożyczenia dla nauczycieli i pracowników akademickich 20 książek na okres 90 dni, dla studentów 5 książek na 30 dni, a dla użytkowników zewnętrznych 2 książek na okres 15 dni.

Do ważnych punktów naszego pobytu we Włoszech należał udział w jednym z największych w Europie festiwalu jazzowym (Umbria Jazz Festival), niezapomniana wycieczka do średniowiecznego Gubbio, a przede wszystkim do Asyżu i bazyliki Św. Franciszka. Pobyt w Perugii i przywiezione z Włoch doświadczenia na długo pozostaną w naszej pamięci.

Nie da się ukryć, że gdyby nie program Erasmus, prawdopodobnie trudno by było odnaleźć w sobie takie pokłady energii i motywacji, by podjąć się nauki nieznanego języka, by wyjechać do Italii na biblioteczny staż i wzbogacić się o wszystkie cenne doświadczenia, których z pewnością nie można zdobyć podczas wakacyjnego wyjazdu. Dzięki zagranicznemu stażowi można bliżej poznać nie tylko działalność i organizację goszczącej biblioteki oraz charakter i kulturę danego kraju, ale niejako na nowo odkryć siebie, gdyż każdego dnia

trzeba umieć sprostać różnym zadaniom, przed którymi nigdy nie stanęlibyśmy będąc na miejscu, w kraju.

Podobne wrażenia i doświadczenia zebrali wszyscy pozostali moi koledzy i koleżanki Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego, którzy w ramach programu Erasmus odbyli dwutygodniowe praktyki w bibliotekach różnych europejskich uczelni. Bardzo trafnym podsumowaniem naszych zebranych doświadczeń niech będą słowa koleżanek Jolanty Biłyk oraz Eweliny Bytnar, które swój staż odbyły w Hiszpanii, w Bibliotece Uniwersytetu Pablo de Olavide w Sewilli:

Wyjazd do Sewilli był szansą wymiany doświadczeń i spotkania ludzi związanych z naszym zawodem w innym kraju. Utwierdziłyśmy się w przekonaniu, że – jak mogłoby się wydawać – stabilna praca zawodowa bibliotekarza nie zwalnia, a wprost przeciwnie, zobowiązuje do konieczności uaktualniania wiedzy specjalistycznej i poszerzania kompetencji tak, aby móc dostosować się do zmian, jakie niesie ze sobą życie w nowoczesnej Europie. Pobyt w Sewilli uzmysłowił nam również, że jesteśmy częścią tej Europy i mimo, że nasz kraj jest ciągle jeszcze mało znany Hiszpanom, tak naprawdę my też miałyśmy się czym pochwalić. Pracujemy w nowoczesnej, zautomatyzowanej i dostosowanej do potrzeb użytkowników bibliotece i ciągle staramy się być lepsi, bogatsi w wiedzę, jednocześnie wychodząc naprzeciw oczekiwaniom naszych użytkowników. Zachęcamy wszystkich do wyjazdów szkoleniowych w ramach programu Erasmus, gdyż na podstawie własnych doświadczeń możemy potwierdzić, że podróże kształcą a zdobyta wiedza jest bezcenna! (Biłyk i Bytnar, 2009, s. 43).

Zakończenie

W 2012 r. Erasmus obchodził swój okrągły, 25-letni jubileusz. Obchody jubileuszowe sprzyjają licznym podsumowaniom, dyskusjom i analizom, podobnie w przypadku obchodów 25-lecia istnienia programu Erasmus, które w Polsce odbywały się pod honorowym patronatem ówczesnej Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Barbary Kudryckiej. Pani Minister tak podsumowała dotychczasowy dorobek europejskiego programu: *Dwudziestopięcioletnia historia programu Erasmus dała Europie niezwykle bogactwo – pokolenie ludzi otwartych na świat, samodzielnych, kreatywnych, odważnie sięgających po nowe doświadczenia edukacyjne i kulturowe. Trudno przecenić rolę tego największego w Europie programu międzynarodowej wymiany akademickiej w procesie integracji europejskiej, poszerzania współpracy naukowej i wspierania rozwoju uczelni oraz możliwości ich pracowników i studentów. (...) Program przez lata ewoluował, jednak pozostał wierny swojej idei – rozwijaniu międzynarodowej współpracy między uczelniami na rzecz coraz lepszej jakości kształcenia. Polska przystąpiła do Erasmusu jeszcze zanim zyskała status państwa członkowskiego unii Europejskiej. Nie mam wątpliwości, że to właśnie młodzi Polacy z pokolenia Erasmus, dzięki doświadczeniu wielokulturowości, otwartych granic, różnorodności metod kształcenia czy studenckich przyjaźni niejednokrotnie przekraczających kulturowe i językowe bariery, byli i są siłą, która ułatwiała integrację Polski z rodziną państw Unii Europejskiej* (Erasmus w Polsce, 2012, s. 4).

Jak podają statystyki zaczerpnięte z oficjalnej strony programu Erasmus, od chwili powołania go do życia, tj. od 1998 r. do 2013 r., ponad 3 miliony europejskich studentów, w tym 139 577 tysięcy młodych Polaków i 33 tysiące pracowników z 331 naszych uczelni (w tym 25 352 wyjazdów dydaktycznych i 7541 w celach szkoleniowych) skorzystało z tego unijnego programu, a co istotne, zainteresowanie nim stale rośnie. Kraje najchętniej odwiedzane przez Polaków to: Niemcy (ponad 23 tys.), Hiszpania (ponad 12 tys.), Francja (ponad 11 tys.). Nasz kraj z kolei został wybrany na miejsce studiów przez 29 tys. studentów partnerskich uczelni. Aktualnie w programie biorą udział 33 państwa, w tym 27 krajów członkowskich UE, dwa kraje kandydujące: Chorwacja i Turcja a także Islandia, Lichtenstein, Norwegia i Szwajcaria (Statystyki, 2013).

Trudno jest przecenić ogromu zasług i realizowanych od blisko 28 lat założeń programu Erasmus. Jego wielkie, wielopłaszczyznowe znaczenie jest bezsprzeczne. Dla Polski, kraju rozwijającego się, udział w programie przyniósł niezliczone korzyści, zarówno w sferze szeroko pojętego rozwoju szkolnictwa wyższego jak i indywidualnych osiągnięć wszystkich stypendystów Erasmusa. Prof. dr hab. Katarzyna Chałasińska-Macukow, honorowa przewodnicząca Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, tak wspomina pojawienie się programu na polskich uczelniach:

Byłam dziekanem Wydziału Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, gdy nastąpiła „era” programu Erasmus. Świadomie użyłam słowa „era”, ponieważ program ten otworzył piętnaście lat temu zupełnie nowe możliwości rozwoju przed polskimi uczelniami, ich pracownikami oraz, przede wszystkim, przed studentami i doktorantami. Nie chodzi tylko o olbrzymie, jak na warunki polskiego szkolnictwa wyższego, fundusze. Uczelnie musiały w przyspieszonym tempie nabyć wiele nowych umiejętności: unowocześnić programy studiów, wprowadzić przedmioty czy studia w językach obcych, dostosować struktury do nowych zadań, podjąć wyzwanie zarządzania projektami i wymianą osobową, wdrożyć standardy europejskie choćby w zakresie jakości (Erasmus w Polsce, 2012 s. 120).

Korzyści, jakie czerpią polskie uczelnie z udziału w programie dotyczą między innymi wdrażania studentów i nauczycieli akademickich w życie europejskiego środowiska naukowego. Nawiązanie kontaktów oraz współpracy z innymi uczelniami europejskimi, umożliwia przyjrzenie się sposobom kształcenia za granicą przy równoczesnej weryfikacji własnego poziomu nauczania, między innymi na podstawie tego jak nasi studenci radzą sobie na innych uczelniach.

Wszystko to dodatnio wpływa na coraz większy rozwój i wzrost konkurencyjności uczelni, które podnosząc jakość swojego kształcenia, poszerzając swoją ofertę o kursy w języku angielskim, dysponują większą siłą przyciągania nowych studentów, tak krajowych jak i zagranicznych. Podobnie jest w kwestii jednostkowego rozwoju młodych ludzi, zdobywających szereg cennych doświadczeń w trakcie studiów zagranicznych, dzięki czemu zyskują większą siłę przebicia na trudnym i wymagającym rynku pracy.

Program Erasmus uczy mobilności i wspiera ją na wielu polach, dzięki czemu absolwenci programu utwierdzają się w przekonaniu o swoich umiejętnościach językowych, komunikacyjnych i organizacyjnych. Kompetencje zdobyte zarówno podczas studiów

zagranicznych jak i praktyk pozwalają: *efektywnie funkcjonować we współczesnym, zglobalizowanym świecie, tak, aby w pełni realizować własne potrzeby edukacyjne, zawodowe, kulturalne i osobiste*, podkreśla Paweł Poszytek, dyrektor programu „Uczenie się przez całe życie” (Erasmus: co to dla mnie, 2007 s. 4).

Nie należy również zapominać o tak istotnym fakcie, jak ten, że gdyby nie fundusze programu Erasmus praktyki i studia zagraniczne dla wielu osób mogłyby pozostać jedynie w sferze niespełnionych marzeń. Dzięki stypendiom ułatwiającym wyjazdy do różnych, wybranych przez siebie uczelni, studenci, doktoranci i pracownicy uczelni mają możliwość współpracy z wybitnymi profesorami, inspirującymi ludźmi i co niemniej ważne, nawiązania interesujących kontaktów i pięknych przyjaźni.

Poza tym codzienny kontakt z odmienną kulturą, obcym językiem i ludźmi o innych poglądach i zwyczajach uczy otwarcia na świat oraz szacunku, tolerancji i akceptacji. Wzajemne poznawanie pozwala na obalenie ciężących na narodach stereotypów, co więcej, nawet osoby które nie przepadają za szumnym określeniem „patriotyzm”, starają się wykorzystać doskonałą okazję do sprostowania różnych obiegowych opinii na temat Polski, poczuwając się do tego, by swoje środowisko pracy, a idąc dalej, także swój kraj, choć trochę zareklamować i przedstawić z jak najlepszej strony, bo przez pryzmat tego, co mówimy i jak się zachowujemy, budują się obiegujące opinie, oby więc były jak najlepsze.

Korzyści wynikające z udziału w programie Erasmus z całą pewnością można byłoby mnożyć w nieskończoność, o czym świadczą liczne wypowiedzi uczestników programu na forach internetowych, w różnych artykułach, czy też w bezpośrednich rozmowach, w których podkreśla się wielki wpływ na życie osobiste i wszechstronny rozwój wszystkich stypendystów. Do najważniejszych i najczęściej podkreślanych zalet programu należą:

- pogłębienie wiedzy i zdobycie nowych doświadczeń podczas zaplanowanego stażu,
- poprawa umiejętności porozumiewania się w języku obcym,
- możliwość poznania i doświadczenia różnorodności europejskich kultur,
- nawiązanie interesujących i inspirujących kontaktów i przyjaźni,
- rozbudzenie w sobie nowych ambicji i większej motywacji do dalszego osobistego rozwoju,
- nauka zaradności życiowej, przedsiębiorczości, kreatywności, samodzielności i dobrej organizacji.

Wszystkie te aspekty z pewnością procentować będą w przyszłym życiu wszystkich uczestników programu Erasmus, wśród których są także bibliotekarze BUR, którzy dzięki dwutygodniowym praktykom zdobyli szereg cennych doświadczeń, poszerzając swoją fachową wiedzę w trakcie codziennych prac i rozmów z goszczącymi ich bibliotekarzami. Konieczność przestawienia się na porozumiewanie się w obcym języku oraz umiejętność przełamywania różnych barier i zwyczajnego radzenia sobie w codziennych sytuacjach pozwoliła przekonać się o swoich kompetencjach. To bardzo budująca wiedza, która potrafi być potężną siłą motywującą do jeszcze bardziej wytrwałej pracy nad własnym rozwojem osobowościowym i zawodowym, a to musi przekładać się na budowanie lepszego wizerunku

zawodu bibliotekarza, osoby wykształconej, bez obaw i kompleksów biorącej udział w europejskim projekcie wspierającym międzynarodową współpracę szkół wyższych oraz mobilność ich pracowników.

Bibliografia

1. Biłyk, J., Bytnar E. (2010) *Praktyka w rytmie Seviliany* „Gazeta Uniwersytecka” nr 3, s. 41-43.
2. Bobeł M., Magryś K. (2011) *Szlakiem ryskich bibliotek i zabytków* „Gazeta Uniwersytecka”, nr 2, s. 47-49.
3. Bućdak A., Buszta A. (2010) *Z Erasmusem do bibliotek europejskich: z doświadczeń Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego* „Zarządzanie Biblioteką”, nr 1, s. 99-108.
4. Bućdak A., Dec B. (2011) *Praktyka w mieście Andersena* „Gazeta Uniwersytecka”, nr 3, s. 27-30.
5. Buszta A., Litwa A. (2011) *Knihovna, divadlo i knedliki... czyli Erasmus w czeskiej Opawie* „Gazeta Uniwersytecka”, nr 5, s. 44-45.
6. Drążek B., Jaskowska B. (2011) *Z Erasmusem na podzielonej wyspie* „Gazeta Uniwersytecka”, nr 3, s. 27-28.
7. 10 [Dziesięć] lat Erasmusa w Polsce: wybór danych statystycznych i finansowych (2008) [on-line]. Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. 31 s. Tryb dostępu: <http://www.erasmus.org.pl/sites/erasmus.org.pl/files/publikacje/10%20lat%20Erasmusa%20w%20Polsce.%20Wyb%C3%B3r%20danych%20statystycznych%20i%20finansowych.pdf> [10.01.2015]
8. Erasmus w Polsce: Polska w Erasmusie (2012) [on-line]. Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 60 s. Tryb dostępu: <http://www.erasmus.org.pl/sites/erasmus.org.pl/files/publikacje/Erasmus%20w%20Polsce,%20Polska%20w%20Erasmusie.%20Publikacja%20wydana%20z%20okazji%2025-lecia%20programu.pdf> [20.12.2014].
9. Erasmus: co to dla mnie znaczy? 20-lecie programu Erasmus w Polsce (2007) [on-line]. Warszawa: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, 68 s. Tryb dostępu: http://www.frse.org.pl/sites/frse.org.pl/files/erasmus20-20co20to20dla20mnie20znaczy.2020-lecie20programu20erasmus_0.pdf [14.12.2014].
10. Gala 25-lecia programu Erasmus (2012) [on-line]. Tryb dostępu: <http://www.frse.org.pl/media/informacje-prasowe/gala-25-lecia-programu-erasmus> [16.02.2015].
11. Jaskowska B, Dec B. (2009) *Z Erasmusem do bibliotek w Italii i Portugalii* „Gazeta Uniwersytecka”, nr 1, s.46-48.
12. Lewicka J. (2010) *Wspomnienie ze stażu we włoskiej bibliotece uniwersyteckiej* „Gazeta Uniwersytecka”, nr 1, s. 20-21.
13. Mazur E. (2011) *Wizyta w mieście trzech uniwersytetów* „Gazeta Uniwersytecka” nr 4, s. 58-60
14. Pisarze świata: słownik encyklopedyczny (1995), Warszawa.
15. Program SOCRATES / ERASMUS - EDUKACJA I KULTURA (2007) [on-line]. Tryb dostępu: <http://www.ur.edu.pl/universytet/stypendia/erasmus/erasmus-w-programie-socrates> [02.02.2015]
16. programie Erasmus+ (2014) [on-line]. Tryb dostępu: <http://erasmusplus.org.pl/o-programie> [16.02.2015]
17. Statystyki (2013) [on-line]. Tryb dostępu: <http://www.erasmus.org.pl/odnosniki-podstawowe/statystyki> [10.02.2015].

Professional development of librarians thanks to participation in Erasmus program.

By own experience as well as the one reported by the staff of the Library of Rzeszow University

ABSTRACT: The article presents the largest European program supporting international academic exchange from the viewpoint of professional development of research librarians. The author describes the history of the program, both in the world and in Poland, as well as shows the implementation of the program in Rzeszow

University. The author also describes training trips of the staff of the Library of Rzeszow University to European libraries as well as her own experience from the training in academic libraries in Lecce and Perugia.

KEYWORDS: library, librarian, the Library of Rzeszow University, Erasmus, professional development, personal development, foreign training.

